

Inteligencje Wielorakie wg Howarda Gardnera

Opracowała
Małgorzata Szustakiewicz

Amerykański psycholog, neurolog, profesor Uniwersytetu Harvarda i Bostońskiego, doktor Honoris Causa.

**Twórca teorii Wielorakich
Inteligencji**

Główne założenia teorii Howarda Gardniera:

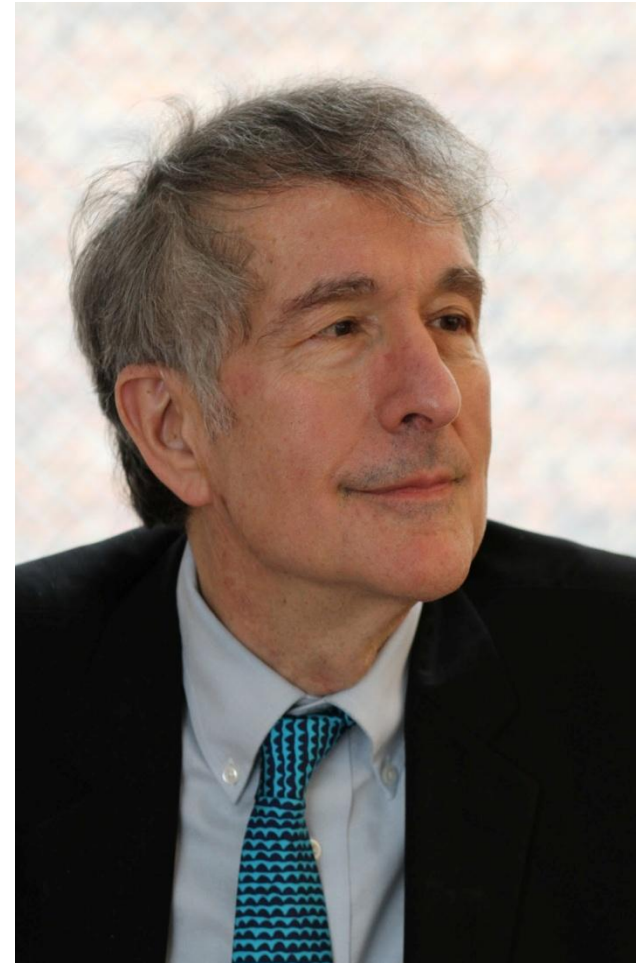
Każdy człowiek posiada wszystkie rodzaje inteligencji, rozwinięte w różnym stopniu.

Inteligencje tworzą profil niepowtarzalny dla innych.

Profile te są dynamiczne i zmieniają się w trakcie rozwoju człowieka.

Wszystkie inteligencje współpracują ze sobą w różnych konfiguracjach.

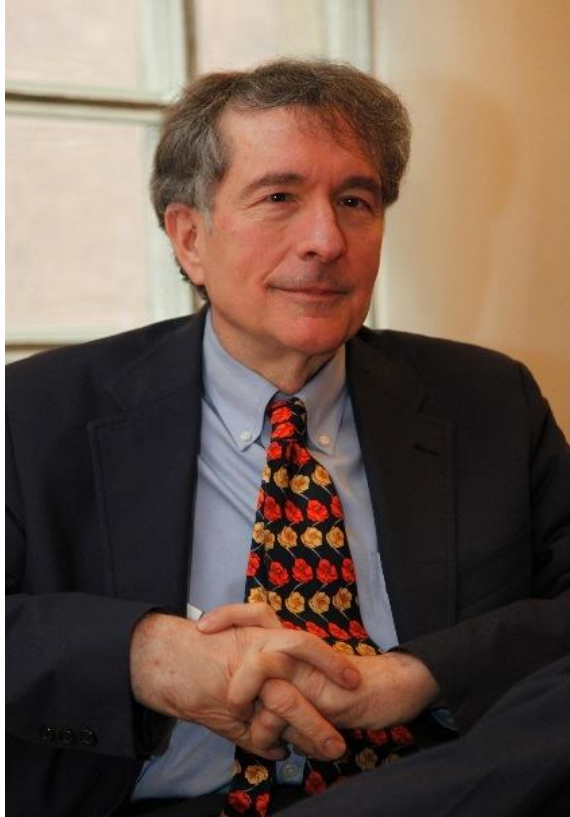
Inteligencje można rozwijać poprzez różnorodne ćwiczenia.

Inteligencje są potencjałami, które można aktywować (zmieniają się w trakcie działania).

Wszystkie inteligencje są równoprawne.

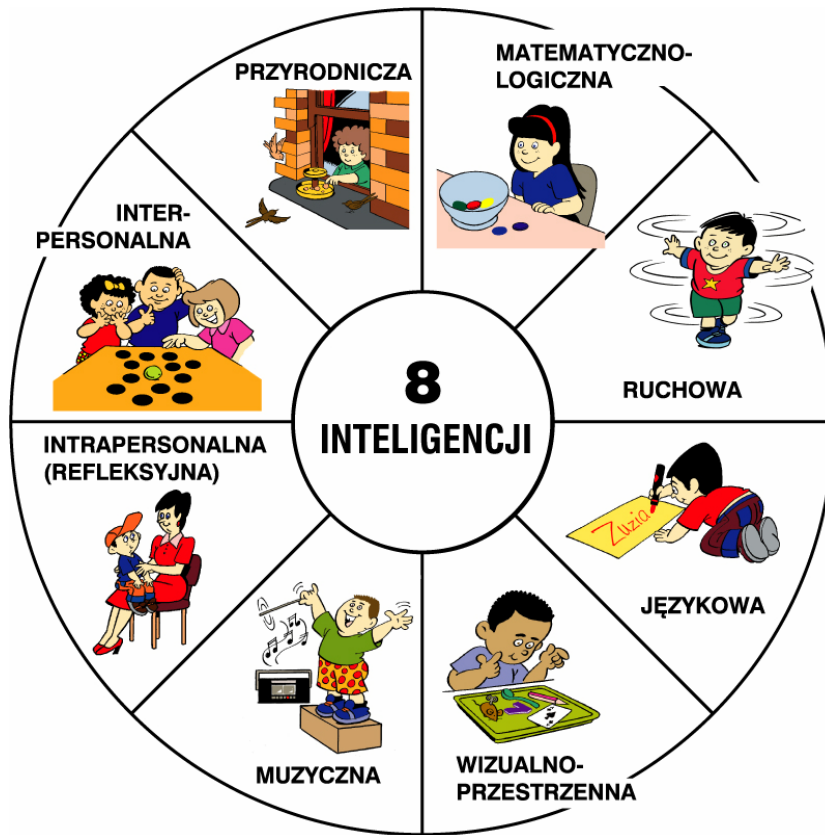
Każda z inteligencji charakteryzuje się własną specyfiką rozwoju, a przejawy poszczególnych inteligencji pojawiają się już na etapie dzieciństwa. Każdy człowiek jest wyjątkowy, może rozwijać nie tylko zdolności specjalne ale także słabsze strony dzięki wykorzystywaniu mocnych stron.

Inteligencje są potencjałami – przypuszczalnie neurologicznymi – które można aktywować w zależności od wartości występujących w danej kulturze, szansach dostępnych w danej kulturze oraz poszczególnych decyzjach podejmowanych przez poszczególne osoby oraz ich rodziny, nauczycieli oraz otoczenie.

Gardner 1999r.

- ❖ Teoria Wielorakich Inteligencji stworzona została przez dr Howarda Gardniera w 1983 roku (profesora Uniwersytetu Harvarda).
- ❖ Teoria ta zrewolucjonizowała sposób myślenia o inteligencji i uczeniu.
- ❖ Tradycyjnie opierano się na testach IQ, które wykazały, że jesteś „mądry”, „normalny” lub „wadliwy”.
- ❖ Gardner pokazuje, że inteligencja jest dynamiczna i wielopłaszczyznowa, wykraczająca poza zdolności lingwistyczno-logiczne, które tradycyjnie testujemy i oceniamy w nauczaniu.
- ❖ Koncepcja ta zakłada, że inteligencja nie jest jedną właściwością, która opisuje możliwości człowieka w zakresie aktywności intelektualnej, ale istnieje kilka rodzajów inteligencji w zależności od tego, o jaki rodzaj aktywności chodzi.

Teoria wielorakich inteligencji wyróżnia 8 typów inteligencji

- ✓ językowa
- ✓ matematyczno – logiczna
- ✓ ruchowa
- ✓ wizualno – przestrzenna
- ✓ muzyczna
- ✓ przyrodnicza
- ✓ intrapersonalna
- ✓ interpersonalna
- ✓ egzystencjalna (emocjonalna?)

Inteligencja językowa

charakterystyczne jest zainteresowanie światem słowa, mówionego i pisanego, umiejętność wypowiadania się i logicznego ujmowania zdarzeń; wrażliwość na rymy, znaczenie słów, dźwięki. Świat odbierany i rozumiany jest poprzez słowo.

Inteligencja Matematyczno – Logiczna:

Charakterystyczne jest zainteresowanie światem przedmiotów, symboli liczbowych i operacji matematycznych. Świat odbierany i rozumiany jest poprzez liczby oraz ciągi zdarzeń.

Inteligencja ruchowa:

Charakterystyczna jest zdolność wykorzystywania własnego ciała, ukierunkowanego ruchu oraz sprawne posługiwanie się przedmiotami. Świat odbierany i rozumiany jest poprzez ruch i kontakt fizyczny.

Inteligencja Wizualno – Przestrzenna:

Charakterystyczna jest zdolność do tworzenia w umyśle obrazów, relacji przestrzennych oraz wizualizacji. Świat odbierany i rozumiany jest poprzez obraz i formy przestrzenne.

Inteligencja muzyczna:

Charakterystyczna jest łatwość percepcji i tworzenia muzyki, muzykalność, dostrzeganie i rozumienie struktury utworów muzycznych . Świat odbierany i rozumiany jest poprzez dźwięki, rytm, melodie i kompozycję.

Inteligencja przyrodnicza:

Charakterystyczna jest duża wrażliwość, zdolność dostrzegania wzorców w naturze, rozpoznawania i kategoryzowania przedmiotów oraz świata fauny i flory. Świat odbierany jest poprzez naturalne środowisko i otoczenie.

Inteligencja intrapersonalna:

Charakterystyczna jest wysoka samoświadomość, zdolność do refleksji nad sobą, własnym zachowaniem i postępowaniem, motywacją i emocjami, tworzenie adekwatnego obrazu siebie i poszukiwanie odpowiedzi na trudne pytania. Świat postrzegany jest przez pryzmat własnej osoby.

Inteligencja Interpersonalna:

Charakterystyczna jest zdolność do wchodzenia w interakcje z innymi, rozumienia innych ludzi, współodczuwania oraz umiejętność komunikowania się, negocjowania i wypracowywania kompromisów. Świat postrzegany jest poprzez pryzmat drugiego człowieka.

Inteligencja językowa – sylwetka dziecka:

**lubi mówić, opowiadać i słuchać opowieści;
jasno wypowiada się i spisuje swoje myśli
używa bogatego słownictwa
potrafi tworzyć opowiadania i oryginalne hi
ma łatwość uczenia się języków obcych
jest wrażliwe na rytmy, dźwięki
ma dobrą pamięć słuchową
chętnie i często zadaje pytania
ma dobrą pamięć do imion, nazw
zapamiętuje trudne słowa
lubi recytować wiersze, łatwo zapamiętuje
wcześnie podejmuje próby czytania.**

Rozwijanie inteligencji językowej

- ✓ zgadywanki, gry słowne
- ✓ czytanie bajek
- ✓ śpiewanie, recytacja wierszy
- ✓ rozmowy z dzieckiem
- ✓ opowiadanie bajek przez dziecko
- ✓ kończenie rozpoczętych bajek, historyjek przez dziecko
- ✓ wymyślanie opowiadań
- ✓ wyrażanie zdania na dany temat
- ✓ zadawanie dziecku pytań

Inteligencja matematyczno – logiczna

sylwetka dziecka:

myśli logicznie

lubi ustaloną kolejność i porządek rzeczy, precyzyjne instrukcje

jest konkretne i dociekliwe

lubi badać i zbierać informacje

lubi gry logiczne, łamigłówki i zagadki

umiejętnie szereguje, klasyfikuje i wnioskuje

z łatwością dostrzega związki przyczynowo – skutkowe

zadaje wiele pytań dotyczących otaczającego świata

chętnie rozwiązuje problemy

lubi przeliczać różne rzeczy, napotkane przedmioty

klasyfikuje lub grupuje wg jakieś zasady czy cechy

rozumie znaczenie symboli

jest dokładne i zorganizowane

Rozwijanie inteligencji

logiczno - matematycznej:

- ▶ zagadki pobudzające myślenie
- ▶ zadania matematyczne, gry liczbowe
- ▶ samodzielne rozwiązywanie problemów
- ▶ liczenie
- ▶ układanie historyjek obrazkowych
- ▶ wymyślanie, co by było gdyby ...
- ▶ wspólne gotowanie, przygotowanie posiłków
- ▶ majsterkowanie
- ▶ wymyślanie zalet i wad, np. oglądania tv
- ▶ wyciąganie wniosków z bajek

Inteligencja ruchowa, sylwetka dziecka:

Lubi ćwiczenia fizyczne, zabawy ruchowe

Potrafi własnym ciałem wyrażać emocje

Łatwo się uczy różnych sprawności ruchowych

Przoduje wśród rówieśników w sportach

Ma dobre wyczucie odległości i przestrzeni

Jest uzdolnione manualnie

sprawnie posługuje się przedmiotami

Ma dobrą koordynację ruchową

Wykorzystuje ruch w sposób celowy i świadomy

Posiada dobre wyczucie własnego ciała

Chętnie wykonuje różne prace ręczne

W czasie rozmowy używają mowy ciała, gestykulują.

Rozwijanie inteligencji ruchowej:

- ▶ uprawianie sportu
- ▶ uczestnictwo w zajęciach artystycznych
- ▶ łączenie ruchu z nowymi wiadomościami
- ▶ zagadki ruchowe (kalambury)
- ▶ zabawy z przyborem do ćwiczeń
- ▶ nauka tańców
- ▶ wyrażanie swoich emocji za pomocą ruchu
- ▶ udział w przedstawieniach teatralnych

Inteligencja wizualno – przestrzenna, sylwetka dziecka:

ma zdolność dostrzegania szczegółów otaczającego świata
jest wrażliwe na kształty, linie, przestrzeń, kolory
„myśli obrazami”, ma pamięć obrazową
lubi bawić się układankami, mapami, labiryntami
lubi rysować, rzeźbić, wycinać, lepić, modelować,
tworzyć przestrzenne formy
ma dobrze rozwinięty zmysł dotyku
łatwo odnajduje drogę w nowym miejscu
szybko uczy się korzystać z map, diagramów, tabel
rozumie schematy rysunkowe
lubi rozkładać różne rzeczy na części i potrafi złożyć ją z powrotem
lubi sprawdzać w jaki sposób coś działa
chętnie słucha czytanego tekstu, gdy jest on ilustrowany

Rozwijanie inteligencji wizualno - przestrzennej

- ✓ wykonywanie prac plastycznych
- ✓ poznanie różnych technik plastycznych
- ✓ sklejanie modeli
- ✓ układanie puzzli, klocków
- ✓ lepienie z plasteliny
- ✓ oglądanie ilustracji
- ✓ wypowiedzianie się na temat wycieczek, wypraw

Inteligencja muzyczna, sylwetka dziecka:

łączy muzykę z emocjami i własnym nastrojem
ma poczucie rytmu i z łatwością zapamiętuje
rytmy i rymy
lubi śpiewać
chętnie uczy się przy muzyce
„zamienia” w muzykę wszystko co robi
jest wrażliwe na wszelkie dźwięki
ma dobry słuch muzyczny
lubi słuchać muzyki
ma swoje ulubione piosenki, melodie, utwory
nuci, mruczy, podśpiewuje podczas zabawy
samodzielnie komponuje melodie
próbuję grać na instrumentach muzycznych
lubi wydobywać dźwięki z przedmiotów
„niemuzycznych”

Rozwijanie inteligencji muzycznej

- ✓ łączenie z muzyką wszystko, co tylko się da
- ✓ wyróżnianie i nazywanie dźwięków z otoczenia (podczas spaceru)
- ✓ prezentowanie swoich umiejętności przed szerszą publicznością
- ✓ zamienianie w piosenki wiadomości do zapamiętywania
- ✓ wymyślanie rymowanek i piosenek
- ✓ słuchanie różnorodnej muzyki

Inteligencja przyrodnicza sylwetka dziecka:

Jest ciekawe świata

„rozumie” świat roślin i zwierząt

Lubi przebywać na świeżym powietrzu

Lubi samodzielnie eksperymentować, doświadczać

Pasjonuje się ekologią

Klasyfikuje przedmioty w hierarchie

Dostrzega zależności i wzorce w przyrodzie

Obserwuje, rozpoznaje i kategoryzuje świat roślin i zwierząt

Fascynuje go otaczający świat

Kolekcjonuje okazy przyrodnicze

Zbiera albumy, obrazki czy książki o tematyce przyrodniczej

Są zainteresowane zjawiskami przyrodniczymi, fizycznymi, chemicznymi
dobrze opiekują się zwierzątkiem czy roślinką

Mają własny „ogródek” w doniczce.

Rozwijanie inteligencji przyrodniczej:

- ▶ prowadzenie hodowli roślin (obserwacja)
- ▶ wykonywanie doświadczeń
- ▶ spacery i wycieczki
- ▶ oglądanie programów przyrodniczych
- ▶ posiadanie własnego zwierzątka
- ▶ odwiedzanie ogrodów zoologicznych, wystaw przyrodniczych itp..

Inteligencja intrapersonalna

sylwetka dziecka:

Lubi pracować samodzielnie

Zna i wykorzystuje swoje mocne strony

Buduje wewnętrzną motywację

Poszukuje odpowiedzi na „trudne” pytania

Samodzielnie wyznacza i jasno precyzuje cele własne

Chętnie przebywa samo, wykonuje wtedy ulubione zajęcia
jest zaradne, niezależne

Umie wyrazić swoje uczucia

Lubi decydować o sobie

Rozwijanie inteligencji interpersonalnej:

- ▶ samodzielne wybieranie nowych zadań
- ▶ samodzielne planowanie swojej pracy
- ▶ gry i zabawy powinny być specjalnie dla niego zindywidualizowane
- ▶ wyznaczenie własnego miejsca pracy
- ▶ wypowiadanie swoich opinii
- ▶ uwrażliwienie na potrzeby innych poprzez dobór tekstów literackich

Inteligencja interpersonalna

sylwetka dziecka:

Lubi i potrafi pracować w grupie
Łatwo nawiązuje kontakty społeczne
Ma zdolności przywódcze
Jest komunikatywne
Potrafi słuchać innych
Zachowuje asertywność przy konfrontacji
Jest lubiane przez rówieśników
Dbą o dobre relacje z innymi osobami
Patrzy na świat oczyma drugiego człowieka
Wczuwa się w sytuacje i problemy innych
potrafi rozwiązywać konflikty

Rozwijanie inteligencji interpersonalnej:

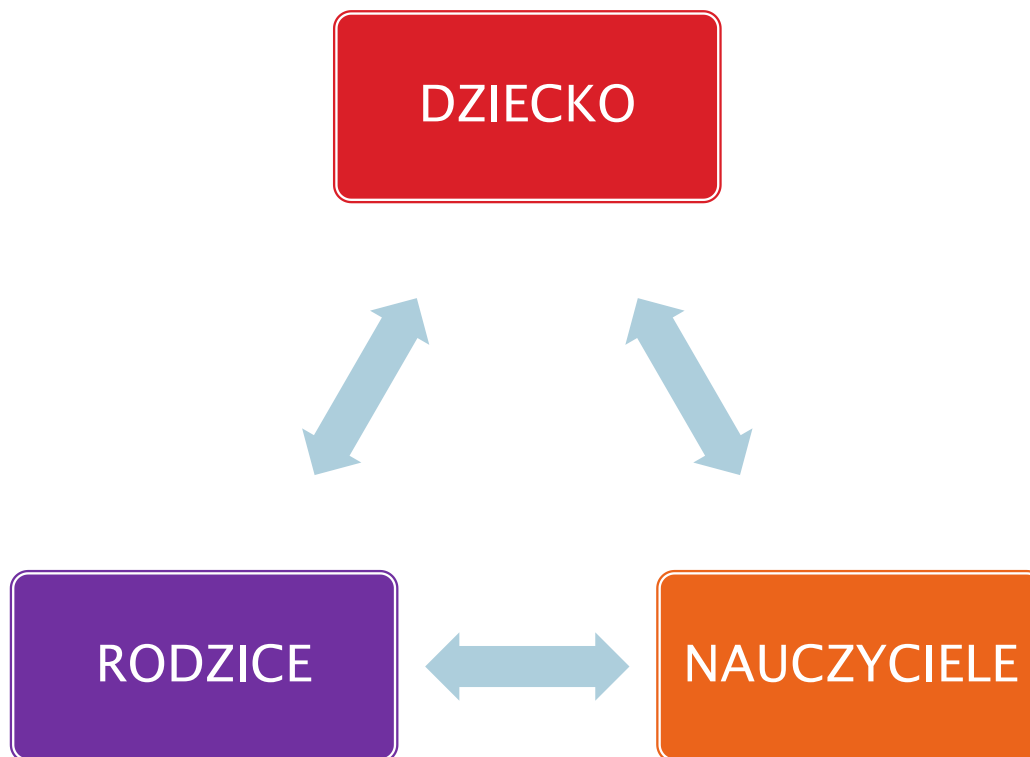
- ▶ zabawy w większym gronie
- ▶ uczenie się dzieci od siebie nawzajem
- ▶ oglądanie ilustracji, książek połączone z rozmową na temat uczuć i myśli przedstawionych osób
- ▶ powierzenie obowiązków i zadań do wykonania

Zadania nauczyciela:

**dostosowanie form, metod pracy, zabaw i propozycji
zajęć do zainteresowań i zdolności dzieci,
wdrażanie nowości i tworzenie przestrzeni edukacyjnej
w realizacji twórczych pomysłów,
stymulowanie wszystkich dziedzin aktywności dzieci,
a szczególnie: językowej, matematyczno – przyrodniczej,
artystycznej, ruchowej, komunikacyjno – informacyjnej
i społecznej,
rozwijanie potencjału intelektualnego dzieci i
budowanie w nich motywacji do nauki**

Partnerstwo we wspólnym wychowywaniu dziecka

Szansa na lepszy start szkolny

wykorzystanie
„mocnych”
stron dziecka

wspieranie
„słabych” stron

zorganizowanie
środowiska
rozwojowego

FILARY TEORII HOWARDA GARDNERA

1. DIAGNOZA:

każde dziecko ma opracowany swój własny profil inteligencji (wachlarz) na których pracujemy na zajęciach. Dzieci znają swoje wachlarze.

2. INDYWIDUALIZACJA:

dobór kilku propozycji zgodnych z profilami inteligencji (tzw. przewaga, np. drama na zajęciach matematycznych).

3. INSPIRUJĄCE ŚRODOWISKO EDUKACYJNE;

Krainy – Wielorakie podróże (to środowiska współpracujące ze sobą bliskich sobie inteligencji lub dla każdej pojedynczej inteligencji – do rozwijania słabszych inteligencji wykorzystujemy mocną poprzez wypracowanie propozycji ćwiczeń, zabaw, środków dydaktycznych, form aktywności